KARANASAN NG MGA AMA NA MAY PISIKAL NA KAPANSANAN

EARLYN MAE S. CRUZ
ELLAYNE KIMVERLY T. MAGAWAY

Di-gradwadong Tesis na Ipinasa sa Kaguruan ng Departamento ng Sikolohiya, Kolehiyo ng Sining at Agham, Central Luzon State University, Lungsod Agham ng Muñoz, Nueva Ecija, bilang Katuparan ng mga Pangangailangan para sa Kursong

BATSILYER NG SINING SA SIKOLOHIYA

HUNYO 2018

DAHON NG PAGPAPATIBAY

Ang di-gradwadong tesis na may pamagat na "**KARANASAN NG MGA AMA NA MAY PISIKAL NA KAPANSANAN**" inihanda at ipinasa nina **EARLYN MAE S. CRUZ** at **ELLAYNE KIMVERLY T. MAGAWAY,** bilang pagtupad sa mga pangangailangan para sa kursong **BATSILYER NG SINING SA SIKOLOHIYA**, ay tinanggap at sinang-ayunan.

ROBINSON Z. LUMONTOD III
Tagapayo

6-5-18
Petsa

MARIA ROSARIO I. BULANAN
Tagasuri

6-5-18
Petsa

ANGELO R. DULLAS
Tagapamahala ng Pananaliksik
Departamento ng Sikolohiya

Petsa

Tinanggap at sinang-ayunan bilang pagtupad sa mga pangangailangan para sa kursong **BATSILYER NG SINING SA SIKOLOHIYA**.

ANGELO R. DULLAS
Tagapangulo ng Departamento ng Sikolohiya

Petsa

RICH MILTON R. DULAY, M.Sc.
Tagapamahala ng Pananaliksik
Kolehiyo ng Sining at Agham

Petsa

EVARISTO A. ABELLA, Ph.D.
Dekano, Kolehiyo ng Sining at Agham

Petsa

ANG MAY AKDA

Si Earlyn Mae S. Cruz, ipininganak noong Setyembre 22, 1998 sa San Jose City, Nueva Ecija at kasalukuyang ding naninirahan sa San Jose City, Nueva Ecija. Ang kanyang mga magulang ay sila Edwin R. Cruz at Marissa S. Cruz. Siya ay may bunsong kapatid na si Earl Mico S. Cruz.

Nagtapos siya ng elementarya noong taong 2010 sa San Jose West Central School Sa Core Gateway College naman siya nagtapos ng sekondarya noong taong 2014 na may Siya ay nag-aral at nagtapos sa kursong Batsilyer ng Sining sa Sikolohiya sa Central Luzon State University noong Hunyo 2018.

Siya ay miyembro ng CLSU – Psychological Society mula taong 2017 hanggang 2018.

ANG MAY AKDA

Si Ellayne Kimverly T. Magaway, ipininganak noong Oktubre 14, 1998 sa Licab, Nueva Ecija at kasalukuyang naninirahan sa Laur, Nueva Ecija. Ang kanyang mga magulang ay sila Oliver D. Magaway at Everlyn T. Magaway. Sila Ella Kristeena T. Magaway at Krishlyn Eishia T. Magaway naman ang kanyang mga kapatid.

Nagtapos siya ng elementarya noong taong 2010 sa Laur Central School na may mga parangal na *With Honors, Leadership Award (Supreme Pupil Government – Senator), Girl Scout of the Year* at *Drum and Lyre Member Award (Lyrist).* Sa Saint Stephen's Academy naman siya nagtapos ng sekondarya noong taong 2014 na may mga parangal na *With Honors, Most Responsible, Leadership Award (Student Body Organization – Vice Governor)* at *Community Service Award (Student Catechist).* Siya ay nag-aral at nagtapos sa kursong Batsilyer ng Sining sa Sikolohiya sa Central Luzon State University noong Hunyo 2018.

Siya ay miyembro ng CLSU – Psychological Society mula taong 2016 hanggang 2018, at naging *Public Information Officer* noong 2016 hanggang 2017. Napabilang din siya sa Psychological Association of the Philippines – Junior Affiliates mula taong 2016 hanggang 2018. Siya ay naging *Block President* at napabilang sa University Block President Council noong 2015 hanggang 2016. Naging *treasurer* din siya sa Ladies Dorm # 7 noong 2015 hanggang 2016. Mula 2016 hanggang 2017 naman, siya naging *Block Public Information Officer*. Naging *On-the-Job Trainee* siya sa DSWD – Children In Conflict with the Law Rehabilitation Center sa San Jose City, Nueva Ecija mula Hunyo hanggang Hulyo taong 2017.

PASASALAMAT

Ang mga mananaliksik ay lubos na nagpapasalamat sa Panginoong Diyos sa apat na taong pagsubaybay sa kanilang pag-aaral. Ang mga pagsubok na dumating sa kanilang buhay na siyang lalong nagpatatag sa kanila upang makatapos ng pag-aaral. Ang tagumpay ng mga mananaliksik ay hindi lamang sa kanilang sarili kundi ito'y itinataas nila sa banal na pangalan ng Panginoon.

Lubos na nagpapasalamat ang mga mananaliksik sa kani-kanilang pamilya sa walang hanggang pagmamahal at suporta.

Nagpapasalamat din ang mga mananaliksik sa Departamento ng Sikolohiya sa pagbibigay ng mga kaalaman na babaunin naman ng mga ito sa pagpasok sa panibagong yugto ng kani-kanilang buhay. Gayundin sa kanilang tagapayo at tagasuri sa pagbibigay ng mga suhestiyon para sa ikakaganda ng kanilang papel.

Pinasasalamatan din ang kanilang mga kaibigan na nakasama mula una hanggang huli at nagsilbing karamay sa apat na taong pag-aaral.

TALAAN NG NILALAMAN

	PAHINA
PAMAGAT	i
DAHON NG PAGPAPATIBAY	ii
ANG MAY AKDA	iii
PASASALAMAT	v
TALAAN NG NILALAMAN	vi
LISTAHAN NG TALAHANAYAN	viii
LISTAHAN NG APENDISES	ix
ABSTRAK	x
PANIMULA	
Kaugnay na Literatura	1
Kasalukuyang Pag-aaral	10
Teoretikal na Balangkas ng Pag-aaral	12
Konseptwal na Balangkas ng Pag-aaral	14
METODO	
Disenyo ng Pag-aaral	15
Kalahok	15
Panukat ng Pag-aaral	15
Pamamaraan ng pagkuha ng Datos	16
Pag-aanalisa ng mga Datos	17
RESULTA	
Unang Kalahok	19
Ikalawang Kalahok	29
Ikatlong Kalahok	35
Ika-apat na Kalahok	45
DISKUSYON	54

KONKLUSYON	61
REKOMENDASYON	63
BATAYAN NG PAG-AARAL	64
MGA APENDISES	68

LISTAHAN NG TALAHANAYAN

TALAHANAYAN BLDG.	PAMAGAT	PAHINA
1	Konseptwal na Balangkas ng Pag-aaral	14

LISTAHAN NG APENDISES

APENDIS	PAMAGAT	PAHINA
A	Mga Gabay na Katanungan	68
B	Liham sa kalahok	71

ABSTRAK

CRUZ, EARLYN MAE S. at **MAGAWAY, ELLAYNE KIMVERLY T.**, Departamento ng Sikolohiya, Kolehiyo ng Sining at Agham, Central Luzon State University, Lungsod Agham ng Munoz, Nueva Ecija, **HUNYO 2018, KARANASAN NG MGA AMA NA MAY PISIKAL NA KAPANSANAN.**

Tagapayo: ROBINSON Z. LUMONTOD III

Isang deskriptibong pag-aaral ito na naglalayong pag-aralan ang karanasan ng mga ama na may pisikal na kapansanan partikular sa relasyon sa anak, paraan ng pagtataguyod ng pamilya, suliranin, paraan ng pagharap sa mga suliranin, mithiin para sa anak at pagtingin sa kapansanan. Ito ay kinabibilangan ng apat (4) na kalahok at kasalukuyang nakatira sa lungsod ng San Jose, Nueva Ecija na may edad mula 40 hanggang 46 anyos na gulang, may asawa, nagtataglay na ng kapansanan bago pa man magkapamilya, may anak at sila ang nagtataguyod ng kanilang pamilya. Ginamit ang *thematic analysis* sa pag-aanalisa ng datos at ang Modelo ng Pagdadala ni Decenteceo para maging gabay sa pag-unawa sa mga karanasan na nasabi.

Lumabas sa pag-aaral na hindi naging madali ang buhay na mayroon ang mga ama na may pisikal na kapansanan lalo na sa pagtatrabaho dala ng epekto ng kapansanan mula sa pagkakaroon ng limitasyon sa paggawa at pangangailangan ng tulong mula sa iba. Gayumpaman, hindi iyon naging hadlang upang gampanan ang mga tungkulin bilang isang ama sa kanilang mga anak. Sa halip ay itinuring nilang inspirasyon ang kani-kanilang pisikal na kapansanan upang magsikap at maging metatag.

Keywords: Karanasan, Ama, Kapansansan, Anak, Pagtataguyod, Suliranin, Pagharap, Mithiin, Pagtingin

Mga Batayan

Aiden, H. & McCarthy, A. (2014). Current Attitudes towards Disabled People

Brown, J. C., Go ldstein, J. E., Chan, T. L., Massof, R., & Ramulu P. (2014). Characterizing Functional Complaints in Patients Seeking Outpatient Low-Vision Services in the United States. Low Vision Research Network Study Group. *Ophthalmology* 121(8):1655–1662, e1651.

Centers for Disease Control and Prevention (CDC). Department of Health and Human Services. Developed in partnership with the National Birth Defects Prevention Network (NBDPN). from www.cdc.gov./pregnancy

Christopher & Dana Reeve Foundation and National Council on Disability (2016). Parenting With A Disability. Know Your Rights Toolkit. From ChristopherReeve.org & www.ncd.gov

Canada Statistics (2010). Profile of Disability among Adults

Cleaver (2007). Physical Mobility and Aging in Intellectual Disability

Fellinghauer, B., Reinhardt, JD., Stucki, G., Bickenbach, J. (2012). Explaining thedisability paradox: A cross-sectional analysis of the Swiss general population. BMC Public Health

Dancel F. Filipino Cultural Traits: Claro R Ceniza lectures. Washington, D.C: Council for Research in Values and Philosophy; 2005. Utang na loob [a debt of goodwill]: A philosophical analysis.

Decenteceo, E. T., (1997). Rehab: Psychosocial rehabilitation for social transformation: some programs and concepts. Quezon City, Philippines: Bukal.

Department of Health (2008). Republic of the Philippines. DEPARTMENT OF HEALTH. Kagawaran ng kalusugan. ISO 9001:2008 certified. From www.doh.gov.ph

Disability Services Commission (DSC) Profile of Disability in Western Australia. From www.disability.wa.gov.au

Disabled Village Children (2009). Chapter 12 – Common Birth Defects. Pages 119-124. From www.hesperian.org

Handicap International. (2012). Coping Capacity of People with Disability in South Asia. December 2012.

Gonzalez JJ., III. Filipino American Faith in Action: Immigration, Religion, and Civic Engagement.New York: New York University Press; 2009.

Grutt, B. I. (2007). See me, and do not forget me: People with disabilities in Kenya. Oslo: SINTEF Health Research.

Kirshbaum, M. Ph. D. & Olkin, R. Ph.D. (2002). Parents with Physical, Systematic, or Visual Disabilities. Through the Looking Glass, 2198 Si

xth Street, Suite 100, Berkeley, CA 94710. From tlg@berkeley.org; www.lookingglass.org

Mazagwa, I. and Uromi, S. (2014). Challenges Facing People with Disabilities and Possible Solutions in Tanzania.

Metts, R. (2004). Disability and Development. Background Paper for the Disability and Development Research. Washington, D.C.: World Bank.

Mockeviciene, D. & Savenkoviene, A. (2012) Aspects of Life Quality of Persons with Physical Disabilities. Social Welfare Interdisciplinary Approach. Siauliai University, Lithuania

Newman, T. & Wates, M. (2005). Disabled Parents And Their Children: Building A Better Future. From www.barnardos.org.uk/resources

Rose, C. A., Espelage, D. L., Aragon, S. R., & Elliott, J. (2011). Bullying and Victimization among Students in Special Education and General Education Curricula. Exceptionality Education International, 21(3), 2-14.

O'Day, B. (1999). Employment barriers for people with visual impairments. *Journal of Visual Impairment and Blindness* 93(10):627–642.

Olweus, D. (1995). Bullying or Peer Abuse at School: Facts and Intervention. Current Directions in Psychological Science (Wiley-Blackwell), 4(6), 196-200. doi: 10.1111/1467- 8721.ep10772640

Peterson, B. (2007). Co-occurrence of Birth Defects and Intellectual Disability. Pediatrics Perinatal Epidemiol 2007; 2 (1); 65-75.

Philippine Culture – Common Family Traits (2006). Philippine culture, celebrations, family traits, heritage, and Philippine Society. From www.philippinecountry.com

Philippine Statistics Authority (2013). Persons with Disability in the Philippines - Results from the 2010 Census

Porvardardotti, E. (2014). Caring for A Relative with Dementia: Family Caregiver Burden. J. Adv. Nurs; 58 (5); 446-457.

Ponce, E. (2008). Intellectual Disability: Definition, Etiological Factors, Classification, Diagnosis, Treatment and Prognosis. Salud Publica Mex.

Tunstall (2013). Physical Disability and Sensory Impairment. Whitley, Bridge.Yorkshire. Whitehead, M. (2004). U.E.C.T. Urban Energy Conservation & Transportation

Wapling, L. (2012). Beyond Charity: A Donor's Guide to Inclusion. Disability Rights Fund. Boston MA.

World Health Organization (2011). World Report on Disability. Geneva, Switzerland: World Health Organization.

Yabut, H.J., (2013). Isang paglilinaw sa mga paniniwala at pagpapakahulugan sa ispiritwalidad at relihiyon ng mga Pilipino. Diwa E-Journal, 1,162- 179.